

ILMIY-AMALIY JURNAL

ISSN 2181-0958

DOI 10.26739/2181-0958

YURISPRUDENSIYA

ЮРИСПРУДЕНЦИЯ | JURISPRUDENCE

1 JILD, 1 SON

2020

YURISPRUDENSIYA**1 ЖИЛД, 1 СОН****ЮРИСПРУДЕНЦИЯ****ТОМ 1, НОМЕР 1****JURISPRUDENCE****VOLUME 1, ISSUE 1**

Bosh muharrir:
Главный редактор:
Chief Editor:

SALAEV NODIRBEK
Toshkent davlat yuridik universiteti
Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektor,
yuridik fanlari doktori, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:
Заместитель главного редактора:
Deputy Chief Editor:

RUSTAMBEKOV ISLAMBEK
Toshkent davlat yuridik universiteti
O'quv ishlari bo'yicha prorektor,
yuridik fanlari doktori, professor;

YURISPRUDENSIYA JURNALI TAHRIRIY HAY'AT A'ZOLARI
РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ ЖУРНАЛ ЮРИСПРУДЕНЦИЯ
EDITORIAL BOARD OF THE JOURNAL JURISPRUDENCE

Mas'ul kotib | Ответственный секретарь | Responsible secretary:
NIYOZOVA SALOMAT

Jinoyat huquqi, kriminologiya va korrupsiyaga qarshi kurashish kafedrasini
professor vazifasini bajaruvchi, yuridik fanlari doktori, dotsent;

KARIMOV FARXOD

Siyosiy fanlar bo'yicha falsafa doktori,
dotsent, A.Avloniy nomidagi malaka
oshirish instituti prorektori

BAZAROVA DILDORA

Toshkent davlat yuridik universiteti
Jinoyat-protsessual huquqi kafedrasini mudiri,
yuridik fanlari doktori, professor;

IMOMOV NURILLO

Toshkent davlat yuridik universiteti
Fuqarolik huquqi kafedrasini mudiri,
yuridik fanlari doktori, professor;

NE'MATOV JURABEK

Toshkent davlat yuridik universiteti
Ma'muriy va moliya huquqi kafedrasini
dotsenti, yuridik fanlari doktori, dotsent.

ISMOILOV SHUXRATJON

Toshkent davlat yuridik universiteti
Mehnat huquqi kafedrasini mudiri,
yuridik fanlari doktori;

XABIBULLAYEV DAVLATJON

Toshkent davlat yuridik universiteti Fuqarolik
protsessual va iqtisodiy protsessual huquqi kafedrasini
mudiri, yuridik fanlari nomzodi, professor;

OCHILOV HASAN

Toshkent davlat yuridik universiteti Jinoyat huquqi,
kriminologiya va korrupsiyaga qarshi kurashish kafedrasini
mudiri, yuridik fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent;

GAFUROVA NOZIMAXON

Toshkent davlat yuridik universiteti Xalqaro
huquq va inson huquqlari kafedrasini mudiri,
yuridik fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent;

NARZIYEV OTABEK

Toshkent davlat yuridik universiteti
Xalqaro xususiy huquq kafedrasini mudiri,
yuridik fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent;

UZAKOVA GO'ZAL

Toshkent davlat yuridik universiteti
Ekologiya huquqi kafedrasini mudiri,
yuridik fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent;

MUSAYEV BEKZOD

Toshkent davlat yuridik universiteti
Konstitutsiyaviy huquq kafedrasini mudiri,
yuridik fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent;

MURATAYEV SERIKBEK

Toshkent davlat yuridik universiteti
Davlat va huquq nazariyasi kafedrasini mudiri,
yuridik fanlari nomzodi;

KAMALOVA DILDORA

Toshkent davlat yuridik universiteti Sud, huquqni
muhofaza qiluvchi organlar va advokatura kafedrasini
mudiri, yuridik fanlari bo'yicha falsafa doktori;

YUSUPOV SARDORBEK

Toshkent davlat yuridik universiteti
Ma'muriy va moliya huquqi kafedrasini
mudiri, yuridik fanlari bo'yicha falsafa doktori;

XO'JAYEV SHOXJAXON

Toshkent davlat yuridik universiteti
Intellectual mulk huquqi kafedrasini mudiri,
yuridik fanlari bo'yicha falsafa doktori;

KURBANOV MA'RUF

Toshkent davlat yuridik universiteti
Kriminalistika va sud ekspertizasi kafedrasini
mudiri, yuridik fanlari bo'yicha falsafa doktori;

Page Maker | Вёрстка | Sahifalovchi: Xurshid Mirzaxmedov

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz

Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz

ООО Тадqiqot город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

МУНДАРИЖА / СОДЕРЖАНИЕ / CONTENT

1. Камалова Дилдора Гайратовна ЖИНОЯТ ҲУҚУҚИДА РАВБАТЛАНТИРУВЧИ НОРМАЛАР ВА УЛАРНИ ЖИНОЯТ СОДИР ЭТИШДАН ИХТИЁРИЙ ҚАЙТИШДАН ФАРҚЛИ ЖИҲАТЛАРИ.....	5
2. Сайидов Рустамбек Абдурасулович МДҲ (МУСТАҚИЛ ДАВЛАТЛАР ҲАМДЎСТЛИГИ) ДАВЛАТЛАРИДА ҲУҚУҚИЙ МОНИТОРИНГ ИНСТИТУТИ: ҚОНУНЧИЛИК ВА АМАЛИЁТ.....	11
3. Ҳожиёв Носиржон Комилов ЖАЗОНИ ИЖРО ЭТИШ МУДДАТИ ЎТИБ КЕТГАНЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН ЖАЗОДАН ОЗОД ҚИЛИШНИНГ ШАРТЛАРИ ВА ХОРИЖ ТАЖРИБАСИ.....	18
4. Салимов Шерзод Юнусов МЕҲНАТ МИГРАЦИЯСИ СОҲАСИДА ЎЗБЕКИСТОННИНГ ХАЛҚАРО ТАШКИЛОТЛАР БИЛАН ҲАМКОРЛИГИ.....	27
5. Нурмухаммедова Гўзалхон Баҳодир КОРРУПЦИЯГА ҚАРШИ КУРАШИШ УСУЛЛАРИ ВА МЕХАНИЗМЛАРИНИНГ НАЗАРИЙ-ҲУҚУҚИЙ ТАҲЛИЛИ.....	33
6. Муталов Отабек Баҳром ўғли, Жураева Асал Бахтиевна ЎЗБЕКИСТОН, ГЕРМАНИЯ ВА ХИТОЙДА ТОВАР БЕЛГИСИГА БЎЛГАН ДАСТЛАБКИ ҲУҚУҚЛАР: ҚИЁСИЙ ТАҲЛИЛ.....	41
7. Ахроров Адхамжон Асроркул ўғли ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ИНВЕСТИТОРЛАР ҲУҚУҚЛАРИНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШНИНГ НОДАВЛАТ УСУЛЛАРИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ.....	47
8. Ашурова Нилуфар Ўктам ВОЯГА ЕТМАГАН ШАХСНИ ЖИНОЯТГА ЖАЛБ ҚИЛГАНЛИК УЧУН ЖАВОБГАРЛИК ТУШУНЧАСИ ВА УНИНГ АСОСЛАРИ.....	53
9. Қаршиев Ғуломжон Сайфуллаев ОИЛАДА ЁШЛАР РЕЦИДИВ ЖИНОЯТЧИЛИГИНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ.....	58
10. Умирзаков Бегзод Атабоев ВОЯГА ЕТМАГАНЛАР ЖИНОЯТЧИЛИГИНИ ОЛДИНИ ОЛИШНИНГ ТУРЛАРИ.....	63
11. Каракетова Дилноза Юлдашев БИР ГУРУҲ ШАХСЛАР ТОМОНИДАН БЕЗОРИЛИК СОДИР ЭТГАНЛИК УЧУН ЖАВОБГАРЛИК.....	69
12. Мырзабаев Куатбай Бахытбаев АҚШДА ФЕДЕРАТИВ ИНСТИТУТЛАРГА КИРУВЧИ ДАВЛАТ ҲОКИМАТИ ОРГАНЛАРИДА ДАВЛАТ ХИЗМАТИНИНГ ТАШКИЛИЙ АСОЛАРИ ВА ҚОНУНЧИЛИК МЕХАНИЗМИ.....	75
13. Хусайнова Рано Абдихаликов ПРОБЛЕМЫ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ДОГОВОРНЫХ ОТНОШЕНИЙ НА РЫНКЕ ЭЛЕКТРИЧЕСКОЙ ЭНЕРГИИ.....	82
14. Абдуқодиров Абдурауф Баҳодир ўғли БОЛАНИНГ ЯШАШ ҲУҚУҚИ.....	89
15. Абдуллаев Хуршидjon Назрулло ўғли ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА АУДИТОР ВА АУДИТОРЛИК ТАШКИЛОТИНИНГ ҲУҚУҚИЙ МАҚОМИ ВА ЎЗИГА ХОС ЖИҲАТЛАРИ.....	97
16. Разикова Дилором Кади ЎЗБЕКИСТОНДА ФУҚАРОЛИК ЖАМИЯТИ ИНСТИТУТЛАРИНИНГ РИВОЖЛАНИШИ ЯПОН ТАДҚИҚОДЧИЛАРИ НИГОҲИДА.....	102

YURISPRUDENSIYA

ЮРИСПРУДЕНЦИЯ | JURISPRUDENCE

Қаршиев Гуломжон Сайфуллаевич,
Ўзбекистон Республикаси ИИБ
Академияси кафедра катта ўқитувчиси

ОИЛАДА ЁШЛАР РЕЦИДИВ ЖИНОЯТЧИЛИГИНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ

<http://dx.doi.org/10.26739/2181-0958-2020-1-9>

АННОТАЦИЯ

Мақолада оилада ёшлар рецидив жиноятчилигининг олдини олиш, оилага бағишланган буюк мутаффақкурларнинг қарашлари, мамлакатимизда оила мустаҳкамлигини таъминлаш, ёш авлод тарбияси, оила ва таълим муассасаларининг ўзаро ҳамкорлиги, Ўзбекистон Республикаси Конституциясида оилага бағишланган алоҳида бобнинг мавжудлиги, ёшлар тарбиясида ота-она, устоз ва мураббийнинг ўрни, оиланинг жамиятдаги ўрни ва ролини мустаҳкамлаш, миллий қадриятларимизни авайлаб-асраш, оилада соғлом маънавий-рухий муҳитни шакллантириш, ёшлар ўртасида соғлом турмуш тарзига интилишни шакллантириш, шунингдек ёшларнинг бўш вақтларини мазмунли ташкил этиш ва ёшлар спортини оммавий ривожлантириш, ўзбек оилаларининг бой миллий анъаналарига бўлган садоқати, ёшларни ватанпарварлик, фуқаролик туйғуси, бағрикенглик, қонунларга, миллий ва умуминсоний қадриятларга ҳурмат руҳида, зарарли таъсирлар ва оқимларга қарши тура оладиган, ҳаётга бўлган қатъий ишонч ва қарашларга эга қилиб тарбиялаш, оилада ёшларни тадбиркорликка кенг жалб этиш, ёшлар ўртасида китобхонликни кенг тарғиб қилиш, ёшларнинг ҳуқуқий онги ва ҳуқуқий маданияти даражасини юксалтириш ва ёшларга оид давлат сиёсатини амалга ошириш каби масалалар ёритилган.

Калит сўзлар: ёшлар, таълим-тарбия, рецидив жиноятчилик, олдини олиш.

Қаршиев Гуломжон Сайфуллаевич,
Старший преподаватель кафедры Академии
Министерства внутренних дел Республики Узбекистан.

ПРЕДУПРЕЖДЕНИЯ МОЛОДЁЖНОЙ РЕЦИДИВНОЙ ПРЕСТУПНОСТИ В СЕМЬЕ

АННОТАЦИЯ

В данной статье освещены вопросы предупреждения молодёжной рецидивной преступности в семье, сотрудничества между семьёй и образовательным учреждением, воспитания молодёжи, обеспечения возрастания роли семьи в стране, включения особой главы посвященной семье в Конституции Республики Узбекистан. Кроме того, рассматриваются роль родителей, учителей и наставников в воспитании молодёжи и укрепление значимости семьи в обществе, сохранение национальных ценностей, формирование здоровой духовной сферы и стремления к здоровому образу жизни среди молодёжи, а также правильное

распределение свободного времени и массовое развитие молодежного спорта, верность национальным обрядам узбекских семей, воспитание в молодёжи чувства патриотизма и гражданской ответственности, уважения к законам, национальным и общим ценностям, устойчивости к вредным воздействиям и течениям, твердой веры, заинтересованности предпринимательством, распространение любви к чтению, совершенствование правового сознания и правовой культуры молодёжи, реализация государственной молодежной политики и другое.

Ключевые слова: молодежь, воспитание, рецидивная преступность, профилактика, несовершеннолетний.

Karshiev Gulomjon Sayfullaevich,
Senior Lecturer, Department of Criminology;
Academy of the Ministry of Internal
Affairs of the Republic of Uzbekistan.

WARNING YOUTH RECIDENTAL CRIMINAL FAMILY

ABSTRACT

The warning youth recidental criminal family. Also there are the views of the greatest thinkers, cooperation between family and educational system, youth upbringing, ensuring family reinforcement in the country, the existence of a separate chapter on the family in the Constitution of the Republic of Uzbekistan, the role of parents, teachers and coaches in the upbringing of young people, strengthening the role and place of the family in the society, adoption of national values, forming healthy cultural-spiritual sphere, forming healthy daily routine among the youth, making up the meaningful free time and mass development of the youth sport, commitment of Uzbek families to national traditions, upbringing young people's sense of patriotism, citizenship, respect for the law and national values, forming strong beliefs to unnecessary, harmful stream and impact, making strong beliefs for life in the mind of youth, wide attracting young people to entrepreneurship, development legal consciousness and legal culture of youth and realization of state youth policy.

Keywords: warning, youth, recidental, criminal, family

Демократик принципларга асосан фуқаролик жамияти барпо этишни ўз олдига олий мақсад қилиб қўйган ҳар бир давлат, энг аввало, ушбу жараённинг узок тараққиёт йўлини босиб ўтишини англаган ҳолда асосий эътиборни баркамол ёш авлодни тарбиялашга қаратади. Халқнинг эзгу орзу умидларини ўзида мужассам этган ушбу олий мақсадни рўёбга чиқариш учун муносиб ворисларни тарбиялай олмаган жамият охири-оқибат таназзулга юз тутаяди. Ҳар бир боланинг яшаши, камол топиши учун асосий макон оила ҳисобланади. Таълим-тарбия боланинг жисмоний, ақлий иқтидоридан келиб чиққан ҳолда, унинг онги шаклланишига, жамиятда ўз ўрнини топиб кетишига хизмат қилиши лозим.

Таъкидлаш керакки, Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 63 моддасида “Оила жамиятнинг асосий бўғини ҳисобланади, у жамият ҳамда давлат томонидан муҳофазада бўлиш ҳуқуқига эга”[1] лиги мустаҳкамлаб қўйилган. Зеро, дунёдаги бир қатор ривожланган мамлакатларнинг Конституцияларида оилага алоҳида нормалар ажратилган эмас. Ҳар қайси ота-она, устоз ва мураббий ҳар бир ёш тимсолида аввало шахсни кўриши зарур. Ана шу оддий талабдан келиб чиққан ҳолда, фарзандларимизни мустақил ва кенг фикрлаш қобилиятига эга бўлган, комил инсонлар этиб вояга етказиш – таълим-тарбия соҳасининг асосий мақсади ва вазифаси бўлиши лозим, деб қабул қилишимиз керак. Бу эса таълим ва тарбия ишини уйғун ҳолда олиб боришни талаб этади. Таълим ва тарбия учун энг аввало оила ва таълим муассасалари масъулдирлар.

Бизга маълумки, ҳар қандай ҳуқуқбузарлик ва жиноятчиликнинг томири оилада шаклланади. Оила ёшларни ижтимоий ҳаётга тайёрлашда, маънавий ва ахлоқий тарбиялашда

муҳим аҳамият касб этади. Агар оилада қанчалик иноқлик, бир-бирини тушуниш мавжуд бўлса, у оиладан маънавий баркамол инсонлар етишиб чиқади. Инсоният тарихи шуни кўрсатадики, қайси жамиятда, миллатда, оилада ота-онага, ёшларга бўлган ҳурмат кўрсатувчи урф-одатлар мавжуд бўлса, шу ерда жинойтчилик даражаси пастдир.

Немис классик фалсафасининг буюк намоёндаларидан бири Георг Вильгелем Фридрих Гегель фикрига кўра, оила уч жиҳатга эга. Булар:

1) оила ўзининг бевосита тушунчаси бўлган, никоҳ орқали;
2) оиланинг ташқи кўринишдаги борлиги – унинг кўчмас ва бошқа мулклари ҳамда уларни асраш борасидаги ишлар орқали;

3) фарзандларни тарбия қилиш ҳамда оиланинг тарқаб кетишида номаён бўлади. [2]

Файласуфнинг фикрига қўшилган ҳолда, оила бевосита никоҳга асосланиши, ушбу никоҳ тузилганидан сўнг, инсоннинг мавжудлиги ва наслнинг давомийлигини ифода этади. Шундай экан, оилада фарзандлар тарбияси муҳим эканлигини тушуниш лозим.

Умуман инсоният юзага келган энг қадимий даврлардан бошлаб ёшлар ва унинг тақдирига жуда катта таъсир, ёки акс таъсир ўтказадиган масала бу – ёшларнинг оила муҳитида униб ўсиши ва тарбия қилинишидир. Ўша қадимий вақтлардан бошлаб то бугунгача ёшлар тарбияси учун оила муҳитидан яхшироқ, самаралироқ ва мукамалроқ ижтимоий организм шу кунга қадар топилгани йўқ. Ёшлар тарбияси, уларнинг таълими, уларни ижтимоий ҳаётга тайёрлаш ўта мураккаб ва масъулятли жараёндир. Ёшлар тарбиясида оилавий муҳитнинг қай даражада муҳимлиги Қуръони карим инсон зотини энг улуғ мавжудот сифатида тараннум этар экан, унинг улуғлиги инсон амаллари орқали намоён бўлади. Инсонни тўғри, солиҳ амаллар қилишга ҳозир қилиш эса тарбия орқали амалга оширилади. Ёшлар илк тарбияни оилада олади. Шу боис, айнан оила илк тарбия ўчоғи, унинг маркази ва юраги саналади.

Бугунги кунда юзага келаётган хавф-хатар ва таҳдидлар, ёшлар ўртасида халқимизга ёт ғоялар тарқалишининг тобора кучайиб бораётганлиги олдимизга янги вазифалар қўймоқда. Маълумки, ёшлар жамиятнинг ижтимоий ёрдамга муҳтож, доимо эътибор ва парвариш талаб қилинадиган қатламидир. Мамлакатимизда моҳиятига тушунмасдан ҳаракат ёки ҳаракатсизлик оқибатида жинойт содир этаётган ёшларимиз борлигини инкор қила олмаймиз.

Президентимиз Шавкат Мирзиёев Олий Мажлис Сенатида сўзлаган маърузасида жинойтчиликнинг олдини олиш ва унга қарши курашиш ҳақида тўхталиб, сўнги йилларда жинойтчиликнинг олдини олиш ва унга қарши курашиш борасида бир қатор ишларни амалга оширдик. Бироқ соҳада олдимизда ҳали ўз ечимини кутаётган масалалар мавжуд. Масалан, ўтган йили мамлакатимиз бўйича жинойт содир этган 47 мингдан ортиқ шахснинг 12 минг нафари ёки 25 фоизини ёшлар ташкил этган. Бу кўрсаткич Қашқадарё, Хоразм вилоятлари ва Тошкент шаҳрида 39 фоиз, Андижон ва Наманган вилоятларида 38 фоиздан ошган. Лекин минг афсуски, на Қашқадарё, на Хоразм, на Андижон, на Наманган вилоятларида, на Тошкент шаҳрида ушбу ташвишли аҳвол бўйича Сенатнинг сайёр мажлислари ўтказилиб, бу масала жиддий муҳокама қилинмаган. Ҳамма томошабин. Ўзингиз айтинг бу аҳволда биз қаёққа борамиз [3] деб таъкидлади.

Бизга маълумки, ҳар қандай жинойтчилик ва салбий иллатларнинг томири оилада шаклланади. Ўтказилган таҳлиллар шуни кўрсатмоқдаки, оила шахсни ижтимоий ҳаётга тайёрлаш, маънавий ва ахлоқий тарбиялаш, шахслар билан бўладиган ижтимоий муносабатлар жараёнида ўзини тутиш каби инсоний хусусиятларни шакллантиришда муҳим аҳамият касб этади.

Агар оилада қанчалик иноқлик, бир-бирини тушуниш мавжуд бўлса, у оиладан маънавий баркамол инсонлар етишиб чиқади. Инсоният тарихи шуни кўрсатадики, қайси жамиятда, миллатда, оилада ота-онага, ёшларга бўлган ҳурмат кўрсатувчи урф-одатлар мавжуд бўлса, шу ерда жинойтчилик даражаси пастдир.

Мамлакатимизда оиланинг жамиятдаги ўрни ва ролини мустаҳкамлаш, миллий кадриятларимизни авайлаб-асраш, оилада соғлом маънавий-руҳий муҳитни

шакллантиришга, келажак насллар тақдирига кучли таъсир кўрсатадиган тарбия масканига кучли эътибор қаратилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев раислигида 12 февраль куни маҳалла тизимини такомиллаштириш, маҳаллаларда тинчлик-осойишталикни мустаҳкамлаш, жинойтчиликнинг олдини олиш масалаларига бағишланган видеоселектор йиғилишида “Оила – муқаддас деган азалий ва эзгу ғоя кадрсизланиб, минг йиллик миллий кадриятларимиз завола топар экан, бу каби оғриқли ҳолатларни камайтириб бўлмайди. Бунинг учун маҳалла катта ижтимоий куч сифатида майдонга чиқиши керак. Чунки фаоллар, кўпни кўрган оқсоқоллар, тажрибали нурунийларимиз, агар истаса, жамоатчилик билан биргаликда ҳар қандай муаммони ҳал қилишга, хато қилган ёшларни тўғри йўлга солишга қодир” [4] деб таъкидладилар.

Ўйлаймизки, юқоридаги вазифалардан келиб чиқиб, қуйидаги йўналишлар оилада ёшлар жинойтчиликнинг олдини олишни янада кучайтиришга хизмат қилади:

- ёшлар ўртасида «Намунали оила»га бағишланган соғлом турмуш тарзи, намунали ва аҳил оила кадриятларини тарғиб қилувчи ижодий кечалар ва тадбирлар ўтказиш;

- ўзбек оилаларининг бой миллий анъаналарига бағишланган, айниқса, оилага бўлган садоқат, ота-онага ҳурмат борасида маънавияти юксак бўлган халқимиз намоёндаларининг ҳаёти ва ижоди мисолида миллий ҳужжатли фильмлар тайёрлаш;

- ёш авлодни ота-онага нисбатан муҳаббат ва ҳурмат руҳида тарбиялаш мақсадида оилавий кадриятларни мустаҳкамлашга бағишланган ижодий тадбирларни, ёшлар иштирокида ташкил этиш;

- ёшларда соғлом турмуш тарзига интилишни шакллантириш, шунингдек ёшларнинг бўш вақтларини мазмунли ташкил этиш ва ёшлар спортини оммавий ривожлантириш учун шарт-шароитлар яратиш;

- ёшларни ватанпарварлик, фуқаролик туйғуси, бағрикенглик, қонунларга, миллий ва умуминсоний кадриятларга ҳурмат руҳида, зарарли таъсирлар ва оқимларга қарши тура оладиган, ҳаётга бўлган қатъий ишонч ва қарашларга эга қилиб тарбиялаш;

- ёшларни ахлоқий негизларни бузишга олиб келадиган хатти-ҳаракатлардан, терроризм ва диний экстремизм, сепаратизм, фундаментализм, зўравонлик ва шафқатсизлик ғояларидан ҳимоя қилиш;

- “Ҳар бир оила–тадбиркор”, “Ёшлар – келажакимиз”, “Ҳунармандчилик” каби тадбирлар маҳаллада ўтказилиб, бунга ёшларни кенг жалб этиш;

- маҳаллаларда аҳиллик ва ўзаро меҳр-оқибат муҳитини мустаҳкамлаш, ёш авлодда ватанпарварлик, меҳнатсеварлик туйғуларини мустаҳкамлашда кексалар тажрибасидан фойдаланиш;

- оилада ёшларни тадбиркорликка кенг жалб этиш;

- маҳалла ва оилада ёшлар ўртасида китобхонликни кенг тарғиб қилиш;

- ёшларнинг ҳуқуқий онги ва ҳуқуқий маданияти даражасини юксалтириш каби лардан иборат.

Юқоридагиларга мувофиқ айтиш мумкинки, ёшлар томонидан содир этиладиган жинойтларни камайитиришнинг энг самарали йўли бу ҳуқуқий тарғиботдир. Тарғибот қандай кўринишда бўлмасин, киши онги, дунёқарашининг калити ҳисобланади. Шундай экан, аҳолида ҳуқуқий саводхонлик ва ҳуқуқий маданиятни шакллантиришда тарғиботдан унумли ва самарали фойдаланиш зарур. Ҳуқуқий саводхонлик хоҳ у ёш, хоҳ у кекса бўлсин ёки жинсидан қатъи назар, ўз ҳуқуқ ва бурчини англаш, келажак ҳаёти учун зарур бўлган ҳуқуқий маълумотлардан хабардор бўлишдир.

Аввало, оилада ёшларни қонунга нисбатан ҳурмат ҳиссини уйғотиб тарбиялаш муҳим омил саналади. Бунинг учун эса ота-она ҳуқуқий маданиятдан, қолаверса маънавиятдан воқиф бўлиши лозим. Ушбу керакли «озуқа»лар таъсирида вояга етган фарзанд қонун устуворлигини англаб етиши, оиласи, авлод-аждодлари тарихини улуғлаши, ўз ўлкаси, миллати, халқи, тили, дини, маданиятидан ғурурланиши, уни авайлаб-асраши, дунёга кўз-кўз қилиши лозимдир.

Хулоса ўрнида таъкидлаш керакки, Абдурауф Фитрат таъкидлаганидек, “миллат тақдири мана шу миллат вакиллари яшаган оиланинг ҳолатига боғлиқдир. Қарда оила муносабати кучли интизомга таянса, мамлакат ва миллат ҳам шунча кучли ва тартибли бўлади” [5].

Демак, фарзанднинг эртанги билимли, етук, обрўли, фаровон ҳаётининг барпо бўлишида, бугунги кунда оилада айнан ота-онанинг ўзи маънавий-ҳуқуқий саводхон тарбиячи бўлиши талаб этилади. Шунинг баробарида айтиб ўтиш жоизки, улар ўз фарзандларини баркамол бўлиб вояга етишлари учун жамият олдида жавобгардир. Чунки болани дунёга келтиришдан кўра, уни жамиятга нафи тегадиган, соғлом эътиқодли, солиҳ фарзанд қилиб тарбиялаш мушкулроқдир. Бунинг учун ёшларни оилага тайёрлаш, оилаларда ижтимоий-маънавий муҳитга салбий таъсир кўрсатувчи ҳолатларнинг барвақт олдини олиш бўйича тизимни йўлга қўйилиши лозим.

Фойдаланган адабиётлар рўйхати

1. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси // URL: <http://www.lex.uz>
2. Иқтибос қуйдаги асардан олинди: Ф.Мухитдинов Гегелнинг ҳуқуқ фалсафаси. Масъул муҳаррир: ю.ф.д. Р.Ж.Рўзиев. Ўзбекистон Республикаси Ф.А. И.Мўминов номидаги Фалсафа ва ҳуқуқ институти нашриёти 2007. 69-Б.
3. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга Мурожаатномаси:<http://uza.uz/oz/politics/zbekiston-respublikasi-prezidenti-shavkat-mirziyeevning-oliy-25-01-2020>.
4. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлис Сенатининг биринчи мажлисидаги нутқи: <http://uza.uz/oz/politics/zbekiston-respublikasi-prezidenti-shavkat-mirziyeevning-oliy-23-01-2020>.
5. Фитрат А. Оила. –Т., 1998. – Б. 8.

YURISPRUDENSIYA**1 ЖИЛД, 1 СОН****ЮРИСПРУДЕНЦИЯ****ТОМ 1, НОМЕР 1****JURISPRUDENCE****VOLUME 1, ISSUE 1****Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz**

Tadqiqot LLC The city of Tashkent,

Amir Temur Street pr.1, House 2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Phone: (+998-94) 404-0000

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz

ООО Тадqiqot город Ташкент,

улица Амира Темура пр.1, дом-2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Тел: (+998-94) 404-0000